

Hera Conferentie Aanpak Eergerelateerd Geweld

4 februari 2010

Impressie van de dag

Zo'n 170 deelnemers, diverse toespraken, een uitermate boeiend verhaal van Arabist en Turkoloog Rob Ermers (wat is eer eigenlijk?), workshops over ketenaanpak bij de bestrijding van eergerelateerd geweld en nog een aantal activiteiten; de conferentie Aanpak Eergerelateerd Geweld kent een vol en inspirerend programma.

In deze nieuwsbrief het overzicht van een boeiende dag in Hotel Haarhuis in Arnhem.

Toespraken

Mariëtte van Dorst (Raad van Bestuur van Hera) opent de conferentie: 'De godin Hera heeft twee gezichten: ze is lief en mooi, maar ook jaloers en wraakzuchtig. Dat zien we vaak ook terug bij de cliënten van Hera. Ze houden van hun familie, maar soms gebeuren er zaken die niet te verteren zijn; dan komt de jaloerse, wraakzuchtige kant om de hoek kijken.' Mariëtte constateert dat eergerelateerd geweld op de kaart is gezet. 'We bestaan tien jaar. Als we tien jaar geleden een conferentie als deze zouden hebben georganiseerd, zou er niemand zijn gekomen. Nu zit de zaal vol, is er veel aandacht voor eergerelateerd geweld en gaat die aandacht niet alleen uit naar de slachtoffers, maar ook naar de daders.'

Burgemeester **Pauline Krikke** feliciteert Hera met haar tienjarig bestaan en constateert meteen dat het eigenlijk jammer is dat een organisatie als Hera (nog) nodig is. Het betekent immers dat huiselijk geweld en eergerelateerd geweld nog niet zijn uitgebannen uit de Nederlandse samenleving. 'De sociale druk als het gaat om familieaangelegenheden is bij een aantal groepen heel hoog. Toch zijn er heel goede initiatieven in Arnhem, ook van mannen. Eergerelateerd geweld is in onze gemeente echt een stapje dichterbij de

oplossing gekomen en dat is mede aan Hera te danken.'

Zij is - vanwege politieke verplichtingen elders – niet in staat de rest van de dag bij te wonen. 'En dat vind ik echt heel jammer', aldus de burgemeester. 'Want dit is nu een congres dat ik heel graag mee had willen maken. Ik wens u dan ook allemaal een vruchtbare dag!'

Annet den Hoed vervangt staatssecretaris Jet Bussemaker, die verstek moet laten gaan vanwege Haagse perikelen. Zij legt, namens het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, uit wat 'Den Haag' doet om eengerelateerd geweld terug te dringen. 'Het is een vorm van huiselijk geweld die niet door de omgeving wordt afgekeurd', legt ze uit. 'Integendeel: die omgeving helpt vaak mee. Dat maakt de drempel om hulp te zoeken buitengewoon hoog. De aanpak vraagt dan ook om gezamenlijke inzet van veel partijen.'

Volgens Annet den Hoed staat het onderwerp hoog op de politieke agenda. Dat blijkt ook uit de beleidsbrief van december 2007

'Beschermd en weerbaar, intensivering van de opvang en hulp bij geweld in afhankelijkheidsrelaties'. Staatssecretaris Bussemaker zegt daarin toe een groot bedrag beschikbaar te stellen (18 miljoen euro in 2008, oplopend tot 32 miljoen in 2012) om geweld in afhankelijkheidsrelaties (waartoe ook eengerelateerd geweld behoort) terug te dringen. Er moet een landelijk dekkend aanbod van hulp en opvang voor de slachtoffers worden gerealiseerd. Middels een aantal pilots (waaronder ook bijvoorbeeld de opvang van jongens en mannen die niet willen meewerken aan eerwraak of problemen ondervinden vanwege hun seksuele geaardheid) moet duidelijk worden wat de vraag is en hoe het aanbod daarop kan worden aangepast.

In januari 2011 treedt naar verwachting de Wet Meldcode in werking. Met deze verplichte code krijgen de Steunpunten Huiselijk Geweld (SHG's) een wettelijke basis voor het melden van geweld.

Wat is eer?

Arabist en Turkoloog **Rob Ermers** zet de aanwezigen aan tot nadenken. Want wat is eer nu eigenlijk? Als je dat niet weet kun je ook geen beleid ontwikkelen om eengerelateerd geweld te stoppen.

Ermers wil eerst het misverstand uit de weg ruimen dat eengerelateerd geweld huiselijk geweld is. Dat is het volgens hem beslist niet, aangezien het geweld namelijk wel degelijk ook buitenshuis plaatsvindt.

Dan gaat hij verder in op de vraag 'Wat is eer?'

Eer is niet hetzelfde als status. Als je je status (verworven aanzien) verliest, kun je opnieuw beginnen met het opbouwen ervan. Als een autoverkoper zijn bedrijf kwijtraakt, is hij zijn status kwijt, maar hij kan het bedrijf opnieuw opbouwen en zijn status herwinnen.

Een putjesschepper heeft in onze wereld weinig status, maar hij heeft wel degelijk eer! Eengerelateerd geweld heeft dan ook niets met status te maken.

‘Wie zijn eer verliest, verliest zijn aanzien’, betoogt Ermers. ‘Eer gaat over erbij horen als mens. Als je er niet bij hoort; als je uitgesloten wordt verlies je je eer. En wat je ook doet, die uitsluiting is niet te negeren, daar moet op gereageerd worden.’

Een valide reden om mensen uit te sluiten is wangedrag. ‘Wangedrag is cultuurbepaald’, aldus Ermers. ‘Als de gemeenschap waar jij toe behoort negatief oordeelt over jouw gedrag of dat van je kinderen is er sprake van wangedrag. Het gaat daarbij niet om jouw ideeën, maar over die van de gemeenschap. Die omgeving bepaalt dus of jij eer hebt of niet, en ook of jij die eer bent kwijtgeraakt. Zolang jij – of jouw familie – in de ogen van de omgeving geen wangedrag pleegt (of zolang je het wangedrag geheim kunt houden) hoor je erbij en heb je eer. Maar als jouw kind een misdrijf pleegt word jij er als ouder op aangekeken: dan verlies jij je eer.’

Volgens Ermers vallen de volgende zaken onder Eergerelateerd Geweld:

- acties tegen iemand wegens wangedrag;
- reactie op beledigingen tegen persoon of familie;
- acties om familieleden te beschermen tegen het wangedrag van derden;
- acties om wangedrag in de familie toe te dekken, te verbergen;
- acties om verloren eer te herstellen als er wangedrag is geconstateerd.

Een belangrijke vraag is dan ook: ‘Hoe creëren we kansen om de relaties met een familie, die getroffen is door verlies van eer, weer in orde te krijgen?’

Panel

Rob Ermers, Gülsen Elgün (HEG, Huiselijk en Eergerelateerd Geweld), **Nuray Kanik** (Hera), **Hilde Bakker** (Movisie) en **Marcia Albrecht** (Inflecto) beantwoorden in het volgende programmaonderdeel vragen uit de zaal.

Deze paneldiscussie - met (ervarings)deskundigen en professionals - maakt nog eens heel duidelijk zichtbaar dat eergerelateerd geweld alleen op te lossen is als organisaties samenwerken, van elkaar weten wat ze doen en op elkaar kunnen rekenen, c.q. elkaar vertrouwen. Kortom: het enige wat echt werkt is een gestructureerde ketenaanpak.

Lunch

Na deze volle ochtend is het tijd voor de lunch. Broodjes en salades staan klaar. De lunch is een prima gelegenheid om kennis te maken met andere conferentiebezoekers en daar wordt dan ook veel gebruik van gemaakt. Het gesprek is aan een aantal tafels zó geanimeerd dat het moeite kost om de deelnemers mee te krijgen voor het middagprogramma.

Workshop ketenaanpak

Na de lunch verzorgt Inflecto workshops over ketenaanpak.

Arnoud Entken, directeur van Inflecto: 'Ketensamenwerking begint met anders kijken en anders organiseren. Een procesketen zorgt ervoor dat afspraken worden nagekomen. Als je het goed wilt doen moet de regie óver de organisaties heen worden gevoerd. Een ketenregisseur is daarbij onontbeerlijk. Voor elk proces in de keten wordt er een procesverantwoordelijke aangewezen. Samen met de ketenregisseur vormen zij het 'ketenregieteam'.

In vijf groepen kunnen de congresgangers vervolgens discussiëren over (eigen) casussen, mogelijkheden tot samenwerking en mogelijke oplossingen. De nadruk bij de workshops ligt op de onderlinge interactie en het verzamelen van onderwerpen.

Plenaire bijeenkomst

De dag wordt afgesloten met een plenaire bijeenkomst waar de meest opvallende uitkomsten van de workshops worden besproken.

Een aantal zaken die in de plenaire bijeenkomst naar voren komen:

- Het effect van de samenwerking moet wel worden onderzocht en het moet helder zijn wie welke rol heeft;
- Soms moet je ook simpelweg handelen en 'gewoon' actie ondernemen;
- Niet alle organisaties hoeven alle ins and outs tot in de puntjes te kennen. Vertrouw op elkaar, versterk elkaar en kijk open naar elke casus;
- Zijn hulpverleners wel deskundig genoeg? Herkennen ze eengerelateerd geweld wel?

- Hoe gaan we om met de informatie en beschermen we betrokkenen (en hun privacy) wel voldoende?

Afsluiting

Wethouder Barth van Eeten is de laatste gastspreker. “‘Wat kost dat en wie betaalt dat?’ is altijd de centrale vraag’, constateert hij fijntjes. ‘Maar zo doen we dat in Arnhem niet. Eerst handelen en dan zien we wel wie er betaalt’, vervolgt hij. ‘Je kan beter achteraf drie keer sorry zeggen dan te laat ingrijpen. Niet “wie heeft het beste privacybeleid en waar kan ik de kosten neerleggen?” is het doel, maar mensen helpen die in de problemen zitten.’

Zijn betrokkenheid bij het onderwerp eengerelateerd geweld dateert van jaren her. ‘Die begint met de kracht van vijftien vrouwen, waarvan er een aantal vandaag hier in de zaal zit. Vijftien sterke vrouwen, zó gedreven, vaak vanuit eigen ervaring. Zij zijn al heel ver, hebben veel meer zicht op eengerelateerd geweld en de problemen dan tien jaar geleden. Toekomstige slachtoffers hebben daar echt wat aan!’

Volgens de wethouder mag er maar een doel zijn: helpen. Eerst komt de inhoud, dan de organisatie, en dan pas het geld. ‘Ik roep jullie op tot deze volgorde’, pleit hij. ‘Als we met elkaar zorgen voor een goede inhoud (hoe beschermen we mensen) dan komt dat geld er. Want eengerelateerd geweld is absoluut onacceptabel en de slachtoffers mogen niet tussen de schakels van de keten invallen.’

De officiële afsluiting wordt gedaan door **Mariëtte van Dorst**. Zij bedankt alle mensen die geholpen hebben om deze conferentie te maken tot wat het was: een bijzonder inspirerende dag over een moeilijk, maar oh zo belangrijk en ook boeiend onderwerp.

